

Strategisk planering
Malin Löfgren

Kommunstyrelsen

Bilaga 1a
till justeringar av reservats-
beslut för Rudans och Torn-
bergets naturreservat

Beslutsunderlag för revidering av reservatsbeslut för Rudans naturreservat

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Rudans naturreservat
Län:	Stockholm
Kommun:	Haninge
Kommundel:	Handen
Församling:	Österhaninge
Läge	500 m väster om Haninge centrum, cirka 20 km söder om Stockholms centrum
Koordinater	Ost 156000-157500, Norr 6560000-6562000 (SWEREF99, 1800)
Markägare	Haninge kommun
Topografisk karta	101 SO
Fastighetskarta	656_67_01
Fastighetsbeteckningar:	Rudan 2:2 samt delar av Rudan 1:1, 3:1, 4:1 Kolartorp 1:3 och Jordbromalm 6:2
Area:	262,7 hektar
Därav landareal:	250,5 hektar
Naturvårdsförvaltare:	Haninge kommun

Områdets avgränsning

Rudans naturreservat omfattar fastigheten Rudan 2:2 samt delar av Rudan 1:1, 3:1, 4:1, Kolartorp 1:3 samt Jordbromalm 6:2. Avgränsningen exkluderar bebyggelsen kring Rudan center men inkluderar gräsmarken och övriga byggnader exempelvis den bebyggelse som används för skötsel eller friluftsaktiviteter i området. Området avgränsas naturligt av vägar och bebyggelse i norr och söder, av järnvägen i öster och av kommungränsen till Huddinge i väster. Minsta avstånd från Naturreservatets södra gräns till Huddingevägens mitt är 26 meter. Naturreservatet är avgränsat för att täcka in alla spår och anläggningar för friluftsverksamhet och hela det sammanhängande skogsområdet.

Karta över naturreservatet

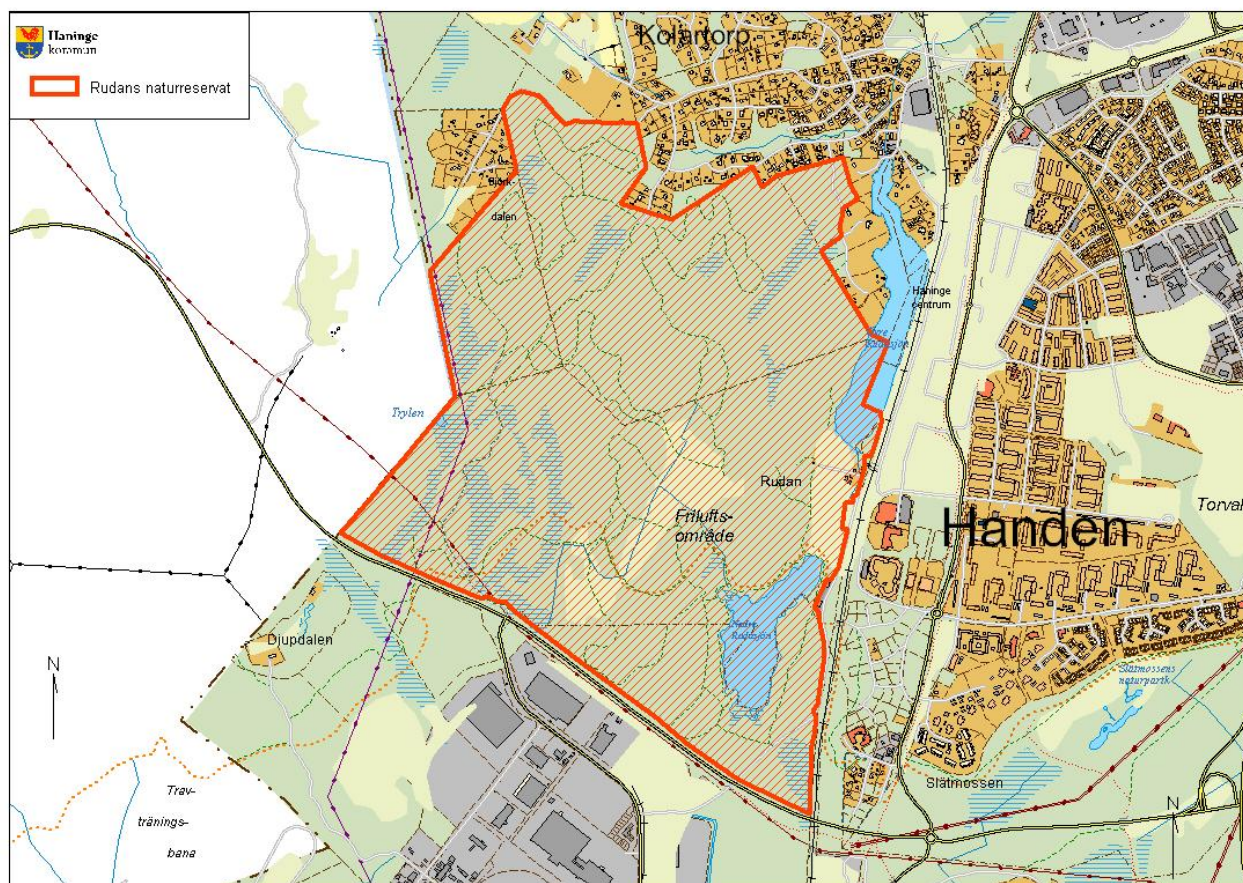

Bild 1. Avgränsning för Rudans naturreservat

Syfte

Syftet med Rudans naturreservat är att säkra tillgängligheten till ett tätortsnära naturområde för friluftsliv, friskvård och pedagogisk verksamhet. Naturre-servatets syfte är vidare att bevara och utveckla de höga naturvärden och den biologiska mångfald som är knuten till olika skogsbiotoper, öppna marker, sjöar och våtmarker inom området.

Rudans naturreservat skall utgöra ett tilltalande och varierat skogsområde där stora delar av skogen lämnas för fri utveckling. På delar av marken kommer en naturvårdsinriktad skötsel, med inriktning på att främja variation och artrikedom liksom allmänhetens friluftsliv och rekreation, att genomföras.

Rudanområdet har höga naturvärden samt stora värden för friluftslivet. Förut-sättningarna för friluftsliv är unika då området, som är en del av Hanvedens gröna kil, ligger i direkt anslutning till kommunens tätort samt till pendeltågsta-tion och bussterminal.

Syftet skall uppnås genom att:

- zon A lämnas för fri utveckling
- det på övrig skogsmark, zon B och C bedrivs en naturvårdsinriktad skötsel med syfte att skapa ett naturskogsområde med inriktning på variation och artrikedom samt för allmänhetens friluftsliv och rekreation
- områdets öppna ytor, zon D, hålls fortsatt öppna, skötselåtgärder i bryn-zoner kan tillåtas
- åtgärder för att vid behov öka mängden död ved kan komma att tillämpas i lämplig utsträckning
- området ej avvattnas
- området erbjuder fortsatt bra livsbetingelser för växt- och djurgrupper knutna till gammal skog
- fortsatt skötsel av områdets stigar, leder och anläggningar utförs
- området är tillgängligt för besökande allmänhet
- information finns tillgänglig om områdets friluftsliv samt natur- och kultur-värden

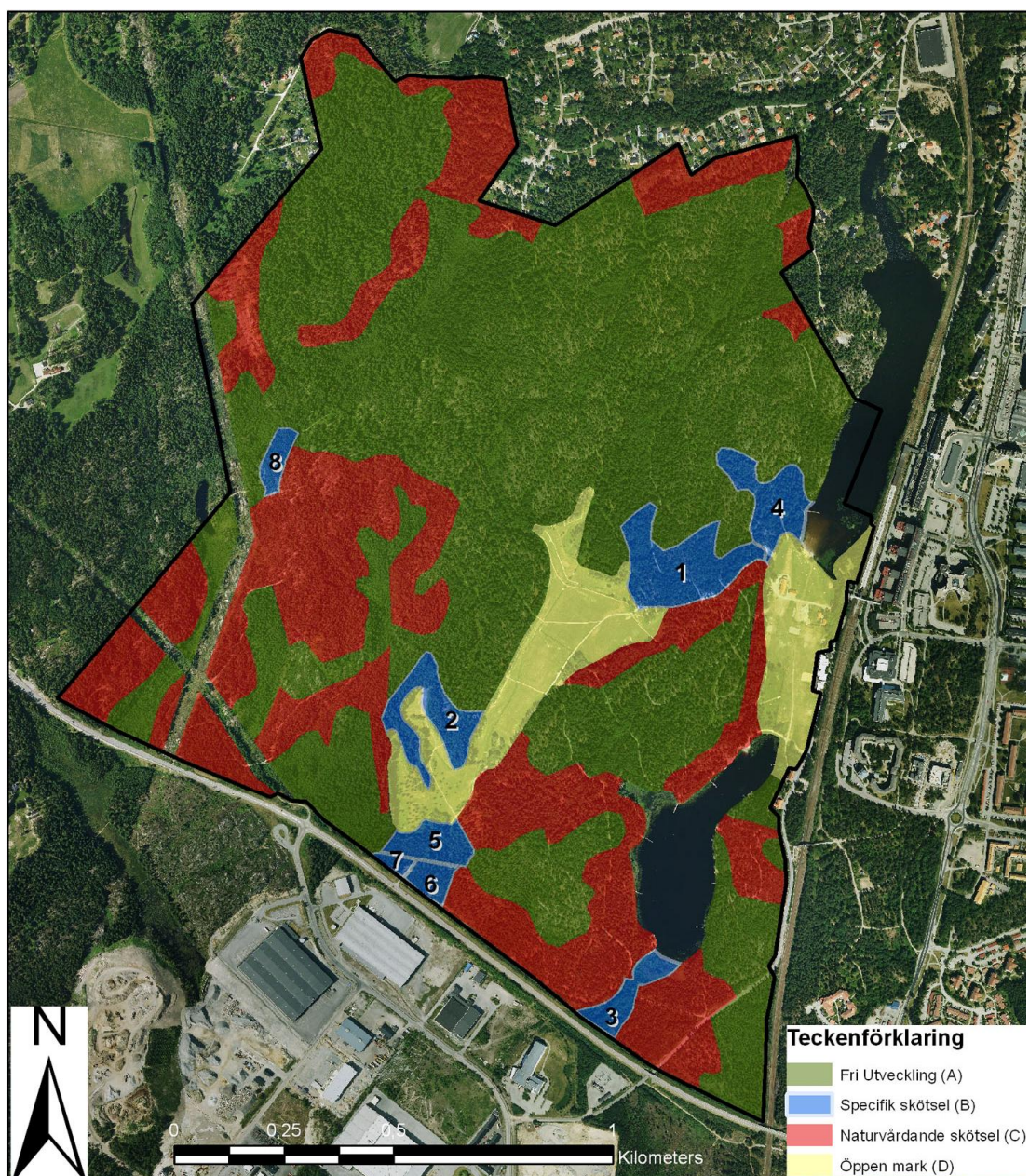

Bild 2 Naturreservatets skötselzoner. Zon A = fri utveckling, zon B = naturvårdande skötsel enligt specifikation i skötselplanen, zon C = naturvårdande skötsel, zon D öppen gräsmark

Föreskrifter för markägare och allmänhet

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Haninge kommun med stöd av 7 kap 5, 6, och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter skall gälla inom naturreservatet.

Föreskrifterna är anpassade för ett aktivt friluftsliv. Restriktionen mot lösgående hund införs för att skydda vilt och skogshöns men framförallt för att besökare ska kunna känna sig trygga. Vidare införs restriktioner mot jakt på tjäder, orre och järpe för att skydda dessa stammar. Jakt på dessa fåglar sker ej

idag. Sedvanliga restriktioner mot att fånga/skada djur, bryta grenar, schakta med mera införs för att minimera slitaget.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5§ miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. -avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd inom zon A
2. bedriva skogsbruk, annat än naturvårdande eller friluftsinriktad skötsel enligt fastställd skötselplan inom zon B och C
3. -ta bort eller skada dött träd eller vindfälle. Träd som fallit över stig, led eller annan anläggning får kapas och dras undan och, vid behov, flyttas till annan del av reservatet
4. -förändra områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden genom att gräva, spränga, borra, schakta, dika, dränera, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning
5. -anlägga väg eller parkeringsplats
6. -anordna upplag, avfallstipp eller liknande annat än tillfälligt upplag i samband med områdets skötsel
7. -anlägga ny ledning i mark, vatten eller luft
8. -utöva jakt på skogshöns (järpe, orre, tjäder)
9. -kalka eller gödsla mark eller vatten
10. -använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
11. -plantera ut växt- eller djurarter som är främmande för svensk natur i mark eller vatten. Föreskriften gäller inte inom skötselzon D (se skötselplanen, bilaga 1) eller inom tomtområde

Utan kommunens tillstånd är det förbjudet att:

- -uppföra byggnad, mast, brygga eller annan anläggning. Tillstånd kan endast ges för byggnad eller anläggning som är förenlig med naturreservatets syfte.
- -uppföra stängsel eller hägnad annat än för betesdjur

Undantag:

Föreskrifterna ska ej utgöra hinder mot:

- den normala skötseln av områdets vägar och anläggningar
- att fälla träd och buskar eller ta bort vindfällen utefter befintliga luftledningsgator. Föreskrifterna ska heller inte utgöra något hinder mot utförandet av erforderligt underhåll eller reinvestering i el-, vatten eller tele-nätet såsom att dra fram mark- eller luftledning längs befintliga ledningsrätter eller i befintlig anläggning

- jakt, eller eftersök med drivande hund, samt uttransport av skjutet vilt med mindre motorfordon som exempelvis terrängskoter eller traktor. Viss röjning av sly från jaktpassen får, liksom uppförande av jaktorn och vakkojor göras i samråd med naturvårdsförvaltaren. Utmärkning av jaktpass samt tillfällig skyltning vid bilvägarna då jakt pågår är tillåten
- undervisningsändamål eller inventeringsverksamhet under förutsättning att verksamheten kan ske utan att skada djur- eller växtpopulationer.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § Miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång inom naturreservatet

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose naturreservatets syften:

1. -utmärkning av naturreservatets gränser
2. -uppsättning av reservatsskyltar och informationstavlor
3. -naturvårdande åtgärder inom zon B och C i enlighet med föreskriften A 2 och bifogad skötselplan
4. -undersökning av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden i naturreservatet
5. -anläggning av stigar och leder samt enstaka rastplatser

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § Miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. -förstöra eller skada berg, jord eller sten genom att borra, rista, gräva, hacka, spränga, måla eller liknande
2. -bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar
3. -skada, plocka eller samla in växter eller växtdelar. Bär, matsvamp och blomplockning för eget behov är dock tillåten
4. -störa djurlivet (t.ex. genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräl- och groddjur)
5. -medföra okopplad hund eller annat husdjur (annat än vid jakt)
6. -rida annat än på anvisad väg och bilväg
7. -cykla utanför stigar och leder.
8. -framföra motordrivet fordon annat än på härför avsedda vägar.
9. -plantera ut växt- eller djurarter som är främmande för svensk natur i mark eller vatten. Föreskriften gäller inte inom den öppna marken (zon D, se skötselplan) eller inom tomtområde

10. -utan giltigt fiskekort, eller annat tillstånd från fiskevårdsföreningen, fånga fisk
11. -affischera annat än på därför avsedda anslagstavlor, sätta upp tavla, plakat, skylt eller att göra inskrift
12. -göra upp eld annat än på anvisade eldningsplatser
13. tälta inom ängsmarken vid Rudans gård eller frisbeegolfbanan

Undantag:

Föreskrifterna ska ej utgöra hinder mot:

- verksamheten i teaterladan eller de sport- och friluftaktiviteter som pågår i området, under förutsättning att dessa är förenliga med naturreservatets syften. Vid tävlingar och andra större arrangemang med fler än 100 deltagare, ska arrangören i god tid samråda med markägaren, dvs, Haninge kommun. Vid samrådet ska kommunen bland annat ange om arrangemanget kräver dispenser eller speciella tillstånd
- undervisningsändamål och inventeringsverksamhet under förutsättning att verksamheten kan ske utan att skada djur- eller växtpopulationer
- naturvårdsförvaltaren att sätta upp skylt, plakat eller liknande, under förutsättning att det är förenligt med naturreservatets syfte

Fiskerätterna berörs ej av reservatsbildningen.

Upplysningar

I reservatet gäller också övriga bestämmelser till skydd för naturmiljön. Bland dessa kan nämnas följande

- Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313)
- Förbudet mot nedskräpning enligt 15 kap. 30 § miljöbalken
- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade på det sätt som anges i jaktlagen. Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845). (Se Länsstyrelsens hemsida)

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling.

Naturvårdsförvaltare och tillsyn

I enlighet med 2 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Haninge kommun förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet.

Tillsynsmyndighet enligt miljöbalken är Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF).

Prövning av dispenser från reservatsföreskrifterna görs av SMOHF.

Naturvårds- och friluftsanpassad skogsbruksplan

Det finns en skogsbruksplan för Rudanområdet som avser perioden 2004-2013. Planen är upprättad av kommunen och Skogssällskapet 2001 och förnyad 2008. Skogsbruksplanen har omarbetats för naturvård- och friluftssyfte under år 2009 och ligger delvis till grund för naturreservatets skötselplan.

Skälen till kommunens beslut

Rudanområdet har mycket stora värden för både friluftsliv och naturvård.

Förutsättningarna för friluftsliv är unika då området, som är en del av Hanvedens gröna kil, ligger i direkt anslutning till kommunens tätort och knutpunkt för kollektivtrafiken. Södra uppgången från Handens pendeltågsstation leder direkt ut i Rudans naturreservat.

Rudanområdet är ett mycket välbesökt och omtyckt friluftsområde med en rad olika anläggningar som exempelvis motionsspår, elljusspår, mountainbike-slinga, vandringsleder samt en kulturstig som löper längs historiskt intressanta platser. Sörmlandsleden passerar genom området. Terrängen används även för orientering. Sommartid finns goda möjligheter till bad och fiske och vintertid till skridsko- och skidåkning.

Hela naturreservatet ingår i ett större område som är av riksintresse för friluftslivet.

Rudanområdet har höga naturvärden, främst knutna till bestånd av gammal hållmarkstallskog samt våtmarker.

Hanvedenskogen, där Rudanområdet ingår, är därutöver rik på fynd från stenåldern vilket förklaras av att Tornberget med omgivning är det högst belägna området i Stockholms län och följaktligen det landområde som först steg ur havet efter den senaste istiden. Till detta nya landområde kom jägarfolk redan på stenåldern för bland annat fiske, säl- och fågeljakt.

Området är utpekad i Länsstyrelsens program för varaktigt skydd och förvaltning av länets mest värdefulla tätortsnära områden för friluftsliv och naturvård. Att inrätta Rudans naturreservat är ett led i att fullfölja detta program.

Områdets tätortsnära läge samt närheten till allmänna kommunikationer gör det extra angeläget att området skyddas som naturreservat.

Beskrivning av områdets värden

Området för Rudans naturreservat ligger i direkt anslutning till Haninge centrum med pendeltågsstation och bussterminal. Området utgörs av ett skogsområde med en entré av öppen gräsmark med olika friluftsanläggningar, beläget emellan de två sjöarna Övre och Nedre Rudan.

Väster ut från gräsmarken tar Hanvedenskogen vid. Skogsområdet består till största delen av gammal barrskog främst hållmarkstallskog med inslag av lövskogspartier, sumpskogar, mindre våtmarker och sjöarna Övre och Nedre Rudan samt Trylen. I sydvästra delen av området finns ett större inslag av yngre skog.

Värden för friluftslivet

I Rudanområdet finns ett mycket väl underhållet spårnät av motionsslingor för jogging, skidåkning och mountainbike samt ett elljusspår. Här finns även en frisbeebana, sportfiske i Nedre Rudan samt en iordningställd badplats i Övre Rudan. Området används även för orientering.

Rudans naturreservat ger unika möjligheter för lättillgängligt friluftsliv, rekreation och naturupplevelser och även goda möjligheter för skolor att använda området i pedagogiska syften.

År 1966 köptes Rudans gård av dåvarande Österhaninge kommun och badplatsen iordningställdes. År 1973 invigdes vandringsleden, en etapp av Sörmlandsleden, som går från Rudan över Riddartorp till Paradiset i Huddinge kommun.

Under 2007 gjordes en enkät med över 300 svarande angående hur de använder Rudanområdet. De flesta framhöll framförallt möjligheten att vandra, bada och vara i naturen som det största värdet med området. I kommentarerna uppmärksammade många fördelarna med lugn natur i direkt anslutning till kommunens centrum och pendeltåg.

Naturförhållanden och naturvärden

Naturen i Rudans naturreservat är mycket varierad och består av ett stort antal mindre delområden, främst skogsmark, men också av två stora gräsytor, de tre sjöarna samt impediment och myrmarker. Att det finns många olika biotoper på en så pass liten yta innebär att här finns en mängd olika livsmiljöer för olika organismer vilket i sin tur ger förutsättningar för en hög biologisk mångfald.

Området är kuperat. Rudansjöarna, och omgivande gräsmark, ligger ca 40 meter över havet. Västerut stiger terrängen brant uppåt och skogen ligger mellan 50 och 70 meter över havet. Tack vare den kuperade topografin finns både branter, surdråg och mindre våtmarker insprängda i området.

Skogsområdet domineras av gammal hållmarktallskog med gott om inslag av mindre våtmarker. Skogen är i stor utsträckning minst 100 år gammal vilket, tillsammans med ett relativt stort inslag av död ved har bidragit till områdets höga naturvärden. Naturvärdena begränsas dock till en del av att skogen, i vissa fall, är genomkorsad av stigar och att slitaget på vissa platser är stort.

Centralt i naturreservatet finns två områden med tallskog som helt saknar spår av avverkning. Direkt väster om sjön Övre Rudan finns en hållmarkstallskog med gamla marvuxna tallar. Här växer bland annat talticka *Phellinus pini*, en vedlevande svamp som indikerar att tallen är minst 100, inte sällan 2-300 år gammal. I denna del av området finns också spår av brand. I sydvästra hörnet av Rudan finns en talldominerad mosse med död ved och riktigt gamla tallar varav vissa med pansarbark. I anslutning till Nedre Rudan finns två våtmarksområden, i söder alkärr på socklar med viss förekomst av död ved och i öster en bäckdal med grov al med inslag av björk och gran.

I Rudanområdet finns även några skogsområden som bär prägel av tidigare bete eller slåtter i form av hässlen, äldre ekar och andra ädellövträd. Dessa

områdets hävdade prägel är på väg att försvinna men kan återskapas med inriktad skötsel, framförallt genom att röja bort gran.

Sjöar

Nedre Rudan är en 6,9 ha stor sjö som, namnet till trots, är högt belägen och via en liten å förbunden med sjön Övre Rudan i norr. I Nedre Rudan sätter fiskeklubben i dag ut ädelfisk som exempelvis öring och regnbåge. I sjön finns, förutom utsatt fisk, även gädda, abborre, mört och signalkräfta. Nedre Rudan omges av blandbarrskog och gränsar till våtmarksområden i söder och väster. Vegetationen i sjön är ganska artfattig, de dominerande flytbladsväxterna är gäddnate *Potamogeton natans* och gul näckros *Nuphar lutea*. Maxdjupet är 14,5 m.

Övre Rudan är en populär badsjö och är klassad som ganska artrik vid Södertörnsekologernas vattenväxtinventering. Sjön är 11,3 ha stor och den södra delen, som vetter mot Rudanområdet, utgörs av en långgrund sandbotten, glest beväxt med kransalger *Charophyta*. Längre ut övergår botten till gytta/dy och vegetationen är tätare och består av kransalger, slingor *Myriophyllum*, näckmossa *Fontinalis antipyretica* och gul näckros *Nuphar lutea*. Vegetationen avtar med djupet och sjön är som djupast åtta meter.

Sjön Trylen är en liten, endast ca 2 ha stor, oligotrof sjö i västra delen av området. Sjön delas av kommungränsen mellan Haninge och Huddinge. Trylen har lite av Norrlandskaraktär, här växer vass *Phragmites australis*, sjöfräken *Equisetum fluviale*, vattenklöver *Menyanthes trifoliata* och vit och gul näckros *Nymphaea alba*, *Nuphar lutea*. I strandvegetationen finns bland annat pors *Myrica gale*, ljung *Calluna vulgaris*, rundsilesår *Drosera rotundifolia*, småsilesår *Drosera intermedia* och sumpstarr *Carex magellanica*.

Naturvärdena i Rudans naturreservat är inventerade under hösten 2008 och beskrivs i detalj i "Naturvärdesinventering Haninge, Ektorp i Hanveden och Rudanområdet" CONEC 2009-01-16.

Skogliga värdekärnor, utvecklingsmark och arronderingsmark

En avgränsning av områdets värdekärnor, i enlighet med Naturvårdsverkets metod för avgränsning av naturreservat, "Planering av naturreservat – avgränsning och funktionsindelning" (Naturvårdsverket 2003) har gjorts. Med värdekärna i skogsmark avser man ett område som, med avseende på både bestånds-, struktur- och artdata, bedömts ha en stor betydelse för rödlistade arter, signalarter och andra skyddsvärda arter. Vanligen präglas värdekärnan av äldre träd, grova träd, lövträd och död ved. Nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt ingår ofta som en del i en värdekärna.

Utvecklingsmark betecknar marker med i nuläget begränsat naturvärde men som har förutsättningar att utveckla och förstärka värdekärnornas naturvärden inom de närmaste decennierna.

Arronderingsmark är marker utan synbara naturvärden som medtas i naturreservatet för att förbättra dess geografiska utformning.

En indelning av Rudans naturreservat, enligt Naturvårdsverkets riktlinjer för värdekärnor ger dock inte en heltäckande beskrivning av områdets värden

eftersom en stor del av dessa är knutna till naturreservatets mycket höga fri-luftsvärden.

Värdekärnor

Inom naturreservatet har totalt fyra värdekärnor urskiljts. Den största (1) ligger centralt i området och sträcker sig upp till den norra naturreservatsgränsen. Värdekärnan domineras av gammal hållmarkstallskog med inslag av sumpskog. Centralt i värdekärnan ligger en gammal, delvis fuktig granskog med träd av hög ålder och inslag av gamla aspar. I delar av värdekärnan saknas spår av att det någonsin förekommit skogsbruk. Värdekärnan ansluter i öster och söder till den öppna marken som i dag används som frisbeegolfbana. Den sydligaste delen av värdekärnan består av blandskog. Här har Scharlakansröd vaxskivling *Hygrocybe punicea* hittats. Det är en rödlistad art inom kategorin missgynnad (NT). Arten är även signalart och indikerar gammal betesmark som varit ogödslade under lång tid. Ytan ligger i anslutning till öppen mark och är i dag glest skogsbevuxen med gott om gräs emellan träden. Troligtvis har området tidigare använts för bete. Norr om granskogen ligger en bäckravin med sumpskog. Här har signalarten aspfjädermossa, *Neckera pennata* hittats. Arten visar på värdefulla blandskogsområden som haft ett kontinuerligt inslag av gamla grova lövträd. I området, som domineras av äldre granar, finns inslag av björk och gammal asp. Området hänger hydrologiskt ihop i ett stråk med våtmarker både norr och söder ut.

Väster om denna värdekärna har ytterligare en värdekärna avgränsats (2). Den största delen av detta område är bevuxet med äldre barrblandskog med inslag av ädellövträd såsom en stor lind och ett antal ekar. I norra delen av värdekärnan finns även en äldre hållmarkstallskog. Flera sumpskogar finns inom denna värdekärna. Skogen är mycket omväxlande med en blandad åldersstruktur där de äldre träden dominerar.

Den tredje värdekärnan (3) utgörs av de norrlandslika myrmarkerna och skogen kring den lilla sjön Trylen i den västra delen av naturreservatet. Området är mycket representativt för denna biotop och skogen är tämligen opåverkad av skogsbruksåtgärder eller dikning. I värdekärnan har bl.a. granriska *Lactarius scrobiculatus* hittats. Arten är en signalart som indikerar mossrika granskogar där kalk eller andra lättvittrade mineral finns. I området finns en hel del äldre träd, särskilt gamla granar och marken är täckt av ett tätt mosstäck.

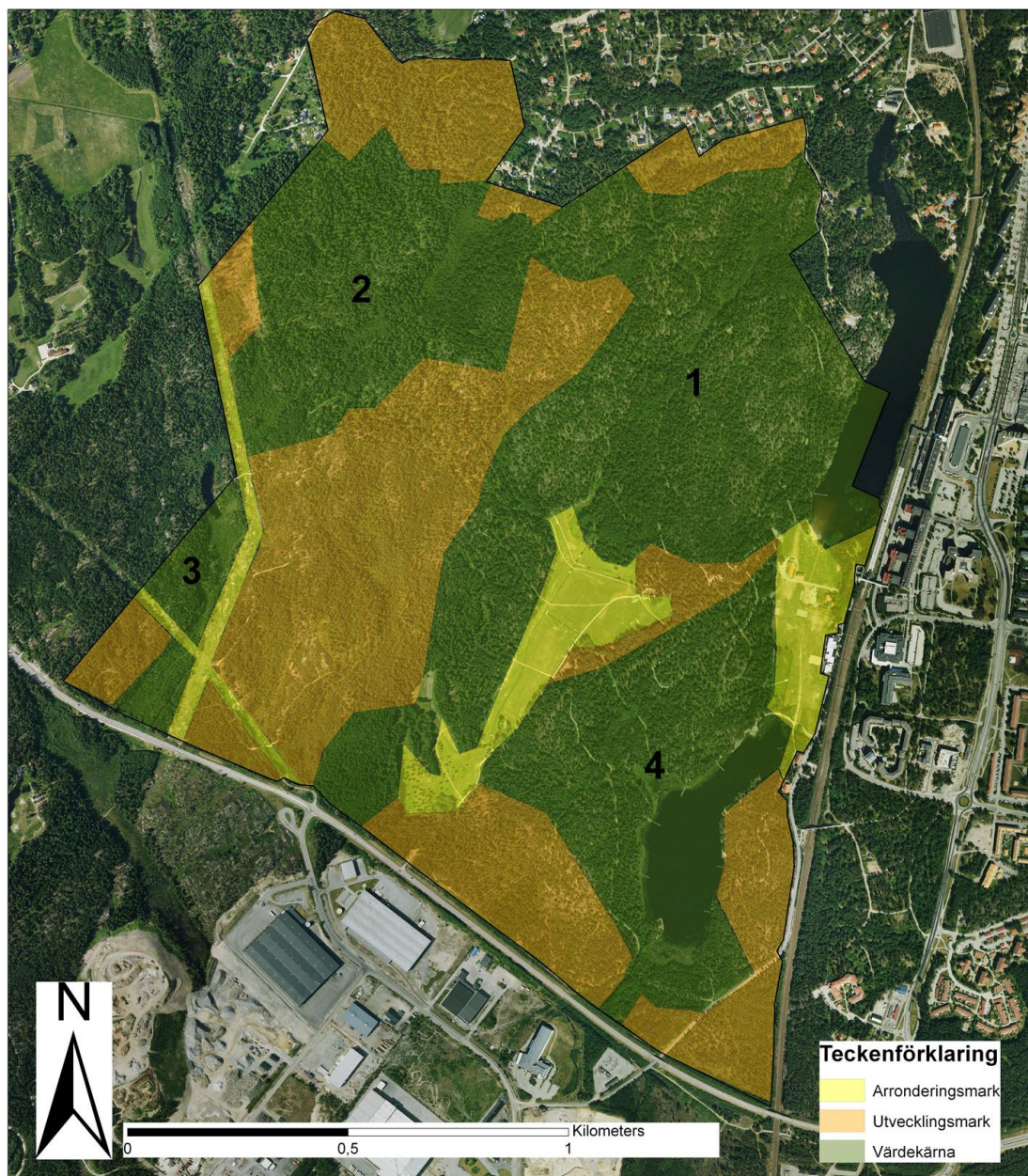

Bild 2. Avgränsade värdekärnor

Den fjärde värdekärnan (4) ligger i anslutning till sjön nedre Rudan. Området består av gammal hållmarkstallskog och barrblandskog. I värdekärnan växer bl.a. trolldruva *Actaea spicata* i ett område med äldre barrblandskog med inslag av björk väster om Nedre Rudan. Ett område norr om sjön uppfyller, enligt skogsstyrelsen, kriterierna för nyckelbiotop av typen sandbarrskog. Biotopen sandbarrskog utgör en för länet prioriterad skogstyp i strategin för formellt skydd av skog. Nyckelbiotopen är ännu inte registrerad. Vid Nedre Rudans inloppsbäck, i sjöns sydligaste ände ligger en alsumpskog med socklar. Signalarten blåmossa, *Leucobryum glaucum* har påträffats här.

Utvecklingsmark

Övriga skogsområden inom naturreservatet har markerats som utvecklingsområden som kan nå mycket höga kvaliteter inom en tidsperiod på 30-50 år.

Arronderingsmark

De två stora öppna gräsmarkerna inom naturreservatet, liksom kraftledningsgatan, har klassats som arronderingsmark.

Hanveden – Stockholms äldsta boplatsområde

För ca 10 000 år sedan låg hela Stockholms län under vatten. När inlandsisen, för drygt 9 000 år sedan släppte sitt grepp om Mellansverige låg havsytan ungefär 75 m högre än idag. Det första landområdet i länet som reste sig ur havet var Tornberget i Haninge och strax därefter kom andra höglänta delar av Hanveden, de högsta partierna på Södertörn. Till dessa marker, som på denna tid bestod av en ögrupp nästan 15 mil från fastlandet, kom stenåldersjägare paddlande. De kom troligen för att jaga säl och sjöfågel, plocka fågelägg och fiska.

I hela Hanveden har hundratals boplatser hittills hittats. Området är dock inte färdiginventerat så troligen finns det betydligt fler. Boplatserna ligger högt; 50 till 85 m över havet vilket indikerar att de är ca 7 000 till 10 000 år gamla. De flesta fynd som gjorts är av kvartsavslag som uppstått vid olika former av verktygstillverkning men även färdiga verktyg har hittats. Fynden är de första spåren av mänsklig aktivitet i Stockholms län.

Hanvedens skogar har aldrig varit tätbefolkade men, flera gravplatser, ett röse, en kolbotten, två fornborgar och flera spår av skogsbete, slåtter och torplämningar visar att skogarna bebotts och brukats ända in till våra dagar.

I Rudanområdet finns även intressanta spår från istiden som exempelvis jättegrytor i anslutning till gräsmarken vid pendelstationen.

Kommunens bedömning

Rudanområdet har mycket höga värden för rekreation och friluftsliv. Området har även höga naturvärden, främst knutna till bestånd av gammal hällmarkstallskog samt våtmarker.

För att på bästa sätt skydda och långsiktigt utveckla områdets biologiska och rekreativa värden anser kommunen det motiverat att avsätta området som naturreservat.

Området för Rudans naturreservat är av riksintresse för friluftslivet. Att inrätta ett naturreservat i Rudan innebär ingen risk för att skada de värden som legat till grund för den bedömningen.

Att ett naturreservat inrättas kommer inte att minska dess rekreativa värden. De verksamheter som i dag pågår inom områden kommer även fortsättningsvis att kunna fortgå.

För att på bästa sätt långsiktigt skydda och utveckla områdets rekreativa och biologiska värden anser kommunen det motiverat att avsätta området som naturreservat.

Förenlighet med övriga planer

Kommunen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med gällande översiktsplan för Haninge kommun antagen i februari 2005. I översiktsplanen anges Hanveden som ett större opåverkat område av stor betydelse för naturvården och det rörliga friluftslivet i enlighet med 3 kap 2 §

Områdets nordöstra del har tidigare omfattats av en stadsplan, B22, från 1947. Planen omfattade en större planerad bebyggelse. Detaljplanen upphävs genom beslut av kommunfullmäktige 2010-05-12.

Hushållning med resurser

Enligt Miljöbalken ska balkens hushållningsbestämmelser i tredje och fjärde kapitlet tillämpas vid beslut om naturreservat. I kommunens översiktsplan 2005 anges Hanveden som ett större opåverkat område av stor betydelse för naturvården och det rörliga friluftslivet i enlighet med 3 kap 2 § Miljöbalken.

Intresseprövning

Kommunen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken, att det, för att skydda och bevara områdets natur- och friluftsvärden, finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat, att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för bevarandet av områdets natur- och friluftsvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl skogsbruk som exploateringsföretag.

Miljökvalitetsmål

Kommunen bedömer att reservatet är förenligt med regeringens miljökvalitetsmål. Reservatsbildningen bidrar till att uppfylla miljömålet *Levande skogar*, genom att skyddsvärd produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion och får ett långsiktigt skydd enligt miljöbalken, liksom att mängden dö ved i skogen tillåts öka under naturliga processer. Rudans naturreservat bidrar också till miljökvalitetsmålen: *Myllrande våtmarker*, *God bebyggd miljö* och *Ett rikt växt- och djurliv* i och med att ett stort tätortsnära skogsområde med mycket höga naturvärden får ett långsiktigt skydd.

Ärendets beredning

Utredningen inför beslutet om inrättande av Tornbergets naturreservat har letts av Erik Wijnbladh (KSF, kommunekolog) i tät dialog med en referensgrupp av kommunala tjänstemän; Mona Eklund (KSF, skogsförvaltning), Lars-Olof Hanning (KOF, Friluftsområden), Erik Andersson (KSF, översiktsplanering) och Maria Borup (SBF, Hanvedenprojektet). Flera andra personer inom kommunen har bidragit med expertkunskap.

Ärendet har slutförts av Malin Löfgren (kommunekolog).

Ekonomisk värdering av fastigheterna har utförts av NAI Svefa på uppdrag av kommunen.

Kartläggning av naturvärden och förslag på zoner har genomförts av CO-NEC konsulterande ekologer AB.

Fortlöpande samråd har skett med Länsstyrelsen i Stockholms Län, Skogs-sällskapet samt med Huddinge kommuns naturvårdsavdelning.

Den 2 april 2009 genomfördes ett fältbesök med Haninges kommunekolog, Erik Wijnbladh, en representant för CONEC, Dan Andersson, och Ulf Birgersson från Stockholms Länsstyrelse. Vid detta tillfälle besöktes olika delområden och föreslagen skötsel med inriktning på naturvård diskuterades.

Ärendet skickades på remiss 2009-05-04 och remisstiden avslutades 2009-06-30. Sammanlagt 23 remissinstanser tillskrevs och remissyttranden har inkommit från 16 av dessa. Samtliga remissvar var positiva till den aktuella naturreservatsbildningen.

Med utgångspunkt från de synpunkter och påpekanden som framkommit under remissförfarandet har vissa justeringar i ärendet gjorts.

Hur man överklagar

Den som vill överklaga kommunfullmäktiges beslut skall göra det skriftligt genom besvär till länsstyrelsen. Överklagande skall sändas till kommunstyrelsen som vidarebefordrar ärendet till länsstyrelsen. Besvärshandling skall vara egenhändigt undertecknad av klaganden eller dennes ombud.

Insändes besvärshandlingen med posten skall det ske under adress:

Haninge kommun
Kommunstyrelsen
136 81 Haninge